

Tenslotte nog dit: denk vooral niet dat het wel allemaal niet zo'n vaart zal lopen. Als je in de oude wijken regelmatig op de daken let dan valt pas goed op hoeveel er al met die lelijke shingles zijn bedekt en zo ongeschikt zijn gemaakt als broedplaats voor gierzwaluwen. Het zal mede van iedereen die dit leest afhangen of deze aantasting ongebreideld verder gaat of niet.

Wouter van der Weijden,
Fred Vogelzang.

Voor nadere informatie is het volgende artikel zeer leerzaam:
Wouter J. van der Weijden (1974) - Gierzwaluwen van Amsterdam in gevaar.
Vogeljaar, 22, 765-770, of
Mededelingenblad KNNV-VWG-A'dam, 11e jrg., nr. 3.

Noot:

De in de tekst genoemde wijziging van de Bouwverordening heeft betrekking op de toevoeging 2e lid van art. 194 van de Bouwverordening, zoals die door de gemeenteraad op 22 mei 1974 werd aangenomen:

"Op dakvlakken met een helling van meer dan 30° moet de dakbedekking op zodanige wijze zijn aangebracht, dat van het dakbeschot uit een voldoende mate van dampremming kan plaatsvinden".

(Dampremming betekent de afvoer van in het huis geproduceerde waterdamp naar buiten door middel van ventilatie).

LITERATUUR-INFORMATIE

1. De Atlas van de Nederlandse broedvogels. Samensteller: R.M. Teixeira.
Besproken door Steven Schoevaart.

Eind februari is een boek verschenen, waar vogelend Nederland, op zijn zachtst gezegd, reikhalzend naar heeft uitgekeken. Het betreft hier de Atlas van de Nederlandse broedvogels, waaraan door meer dan 2000 vogelaars actief is meegewerkt. Het resultaat van deze samenwerking, die door S.O.V.O.N. in goede banen is geleid, is een boek dat gedurende de komende jaren een onmisbare vraagbaak zal zijn voor iedere vogeltjesfreak.

Van alle broedvogelsoorten in Nederland is een kaart opgenomen met daarop aangegeven, in een systeem van groene stippen van verschillende grootte (voor mogelijke, waarschijnlijke en zekere broedgevallen), de broedverspreiding van deze soorten gedurende de jaren 1973-1977 (+ enkele aanvullingen uit 1978). Op de tegenoverliggende bladzijde wordt in een begeleidende tekst het een en ander toegelicht en worden enkele wetenswaardigheden over de soorten vermeld. Aan het einde van deze stukjes staat steeds een schatting van het totale aantal broedparen in ons land. Verder wordt ook bij elke soort wat literatuur ter verdere verdieping gegeven. Van de behandelde soorten is een zwart-wit-tekening opgenomen.

Na een vluchtige bestudering van de atlas (ik had maar zeer weinig tijd in verband met de verschijningsdatum van dit blad) zijn mij enige merkwaardige en soms ook wel storende dingen opgevallen. In de inleiding wordt slechts een keer kort vermeld dat de atlas niet geschikt is om er planologische doeleinden mee te ondersteunen. Mijns inziens had dit nadrukkelijker gezegd moeten worden. Ook uit de begeleidende teksten bij de verspreidingskaarten kan men wel het een en ander opdiepen wat niet juist is. Vooral in de geschatte totalen aan het eind van elk stukje lijkt men vaak wel met een heel natte vinger te werk gegaan te zijn. De oeverloper bijvoorbeeld wordt, met in de vijf onderzoeksjaren maar één zeker broedgeval en verder waarnemingen van exemplaren in de zomer, meteen maar tot broedvogel met 5-10 paar jaarlijks gemaakt.

Ik kan mij dan ook niet aan de indruk onttrekken dat deze optimistische behandelingswijze van de gegevens gebruikt is om het boek vast aan de (mogelijke) toekomstige ontwikkelingen aan te passen.

Bij de patrijs kan men lezen dat de ondersoort *Perdix perdix sphagnetorum* (veenpatrijs) niet is uitgestorven in Nederland, zoals werd aangenomen, maar dat er zelfs nog 5500-6000 van deze vogels in Oost-Nederland voorkomen. Als bewijs hiervoor wordt een recent onderzoek gebruikt, dat echter niet op de literatuurlijst bij de patrijs vermeld wordt, zodat dit gegeven, dat op zijn minst twijfelachtig genoemd mag worden, niet te controleren is.

Van de kievit wordt vermeld dat de eieren niet meer verhandeld mogen worden, omdat in 1979 een verbod hierop is ingegaan. De auteur van het stuk over de kievit, die vertrouwen in de regering zeker niet ontzegd kan worden, heeft het echter mis, want dit nuttige verbod is op de lange baan geschoven. De veld- uil maakt het helemaal bont. Die zou op Texel algemener zijn dan op de andere waddeneilanden, omdat hier de veldmuis voorkomt. Echter deze woelmuizensoort komt helemaal niet voor op Texel. Hier wordt waarschijnlijk de noordse woel- muis bedoeld, aangezien dit (in overig Nederland vrij zeldzame) knagertje wel op dit waddeneiland voorkomt.

Op sommige van de verspreidingskaarten zijn stippen verschoven (bijv. bij de buizerd en de ortolaan) of middenin een blok met een grotere oppervlakte ge- plaatst (bijv. bij de slechtvalk) om broedparen te beschermen tegen ongewenste belangstelling van eierrapers, al te enthousiaste vogelaars, fotografen etc. Mijns inziens had dit bij meer soorten mogen gebeuren, zoals bijv. bij de zeld- zame ralachtigen. Als een kleinst waterhoen een paar keer zijn territorium te- gen een bandopname heeft moeten verdedigen zal hem al snel de lust hiertoe ver- gaan en maar al te vaak leidt dit tot het verlaten van het broedterrein. Men denke in dit opzicht bijvoorbeeld ook aan de Drentse ruigpootuilen, die in voor- jaarsnachten vaak mechanische rivalen in hun territorium krijgen. Is het dan een wonder dat deze vogels, na regelmatig 's nachts dolgedraaid te zijn, pas één keer succesvol hebben kunnen broeden. Wat ik opvallend vond was dat de veld- leeuwerik in het grootste aantal blokken als broedvogel is vastgesteld (in 1638 blokken (98,1% van het totaal)). Zelf had ik eerder verwacht dat de huismus of de spreeuw met deze eer zou gaan strijken.

Het boek eindigt met een behandeling van de zeer zeldzame en onregelmatige broed- vogels. Ook worden nog enkele geïntroduceerde soorten beschreven. Hoewel er toch wel het een en ander op dit boek valt aan te merken, mag deze uitgave bij geen enkele ornitholoog (beroeps- of amateur) op de werktafel of in de boekenkast ont- breken, gezien de enorme hoeveelheid nuttige en interessante informatie die zij erin kunnen vinden.

Steven Schoevaart

2. "Vogels van de Grote Rivieren". Onder redactie van L.M.J. van den Bergh, W.G. Gerritse, W.H.A. Hekking, P.G.M.J. Keij, F. Kuyk. Uitgeverij: Het Spectrum; Utrecht, Antwerpen, 1979, Hfl. 39,50, voor leden Vogelbescherming Hfl. 35,--. Besproken door Ed Veling.

Deze avifaune wijkt in verschillende opzichten af van de boekwerken, die de laatste jaren zijn verschenen (Noord-Brabant, Noord-Holland Noord, Midden-Neder- land, Friesland, Texel). In de eerste plaats kunnen wij dit boek nauwelijks een regionale avifaune noemen: delen van 5 provincies worden erin behandeld. De samenstellers van dit boek hebben de rivierlopen gevolgd en zich volkomen terecht niet gestoord aan provinciale grenzen. Dat de bovenloop van de Maas en de delta van de Rijn en Maas niet wordt behandeld zal wel op praktische overwegingen zijn gebaseerd. Het onderwerp verdient zeker de aandacht die de samenstellers, dat wil zeggen de Vogelwerkgroep Grote Rivieren, aan dit gebied hebben besteed. Waarschijn- lijk is dit landschap bij velen nog maar ergslecht bekend. Dit boek zal zeker hel- pen deze uitspraak te ondermijnen.

Een ander verschilpunt is de opvallende lay-out, waaraan kennelijk veel aandacht is besteed. De voorzijde van het boek bevat opvallend veel tekst en op de achter- kant wordt zelfs een volledige vogellijst opgenomen. Zo zijn er meer "zetgrapjes",